

FOR ENVISION IN ELEMENTARY SCHOOL MUSIC LESSONS

Abstract: Modern education must meet the students' new needs and expectations. They are dynamic, mobile, sensory individuals. I have been using Envision training software since 2010. It integrates successfully with music education for students from first to fourth grade. Classes with Envision are fun, interesting and useful. Music and Envision create conditions for the students' emotional and cognitive progress. They get to know and experience the world creatively.

Author information:

Rozalina Paskaleva
 Primary school teacher
 in the secondary primary school
 „P. R. Slaveykov”, Stara Zagora
 ✉ rspaskaleva@gmail.com
 🌐 Bulgaria

Keywords:

modern education, training in music,
 software Envision, education for students
 from first to fourth grade, creativity,
 emotion, activity.

Училището е духовното пространство на детето, работилница за личности, значимата инвестиция в бъдещето. Проф. д-р Мария Балева твърди, че то трябва да „разчупи с векове заостенели концепции“ и „да поеме отговорността не само за наизустяване на фактология, а за създаване на реални условия за формиране на образователна култура в поколенията“ [1, с. 7]. Учителят е ключов фактор в този процес. Според американския педагог Паркър на образованието са необходими „учители, които отказват да втвърдят сърцата си, защото обичат учениците, ученето и учителския живот“ [5, с. 5].

Моята човешка роля на български учител е да изградя у малкия ученик възможно най-приемлив, разбираем и привлекателен образ на училището, да уловя и реализирам новите му социални функции, да намеря пътя към детските сърца за „едно постъпателно възхождане на придобиваната информация към кръга на битийното осъществяване на детето, където то може да приложи своите знания и осмисляйки ги повторно, да ги обогатява непрекъснато и да постига ефектите на преструктуриране на собственото си съзнание и поведение“ – ще се позова на твърдението на проф. д-р Емилия Василева [2, с. 45]. Естествен съюзник в тая моя грижа е любовта на учениците от 1. до 4. клас към музиката. Чрез нея те изявяват своя личностен потенциал в „полетата на познание, свързано с дълбинните сфери на човешкото преживяване, емоция и интуиция“ [пак там, с. 43] и усвояват учебното съдържание със „сърцето и ума“ [5, с. 66].

Спецификата на обучението по музика е способността на музикалното изкуство да влияе върху човешките емоции. Според Ю. Кремлев „специалното емоционално обаяние на музиката се обяснява не само с факта, че тя много точно улавя и възплъщава интонациите на човека, а и в това, че придава на тези интонации качество на най-висшите обобщения...“ [4, с. 63]. Изграждат се и се развиват знания, умения и компетентности на базата на съпреживяване, мисловна и творческа изява. Чрез обучението по музика съвременният учител има привилегията да привлече детето към общочовешките ценности и да ги превърне в личностно притежание. Защото музиката е универсалното средство за общуване. Тя интегрира и генерира

взаимовръзки с всички сфери на науката и изкуството, като обогатява и възпитава съвременния ученик. А той е динамична и изключително дейна личност. Своята естествена потребност от интелектуална, емоционална и двигателна активност той реализира в часовете по музика.

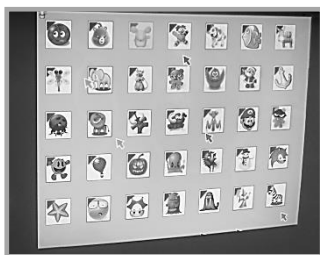
В живота на ученика от XXI век чрез изкуството все по-осезателно навлизат новите информационно-комуникационни технологии. Всеизвестен е фактът, че занимаването с дейности пред дигитални устройства, особено с игри, е любим момент в живота на съвременния подрастващ. Именно на това залагат авторите на образователен софтуер „Един компютър – много мишки: Envision и Envision Play – за мобилни устройства“. Съчетава се това, което малкият ученик обича да прави с конкретните дидактически задачи – овладяване на определен обем от знания и стимулиране на интерес към науката.

За да накарам учениците да почувстват училището като своята територия на преживяно опознаване на света, аз съчетах любимия учебен предмет музика и българската иновативна технология Envision. Щастлива съм, че бях сред първите 30 учители в България, избрани на конкурсен принцип и обучени през месец септември 2010 г. за работа с новия тогава образователен софтуер. Ние бяхме пионерите апробатори за учебната 2010-2011 г. Към момента, 12 години след старта, Envision вече се използва от голям процент български учители.

Софтуерът е създаден през 2009 г. от четирима български студенти от ТУ, гр. София по повод участие в състезанието Imagine Cup, където бяха класирани на 1. място в България и на световните финали в Египет същата година. Следват престижните 3. място на финалите за Централна и Източна Европа – Nova Tech в Израел, октомври 2009 г.; IBTEC (световни финали), САЩ, ноември 2009 г.; 2. място в Imagine Cup, Великобритания, април 2010 г.; 1. място в „Start-up на годината“, България, януари 2012 г. [7]. Envision се развива и усъвършенства във времето, предлага нови функционалности и става все по-приложим съобразно променящите се потребности на образованието в България и света.

Какво е необходимо за целите на образователния процес с Envision? Класна стая, един лаптоп или компютър, безжични мишки според броя на учениците или за екипна работа по двама, трима или по-големи групи по преценка на учителя, мултимедиен проектор, екран и създаден електронен модул, вграден в традиционната класно-урочна система. А Envision play без значение от вида компютър, операционна система, мобилна или настолна техника се стартира на всеки браузър и на всяко устройство. Създаденият урочен модул може да се използва както с безжични мишки, така и с телефон, таблет. В новите условия на обучение в дистанционна среда заданията се изпращат на учениците за секунди. Всеки самостоятелно ги изпълнява, а пълен анализ на резултатите се получава на мига [8].

Envision е софтуерна система, състояща се от презентационна, административна част и публичен портал. Всеки потребител получава пълен списък с актуализациите и указания за приложението им. Презентационната част представя посредством проектора готовия електронен урок, създаден в административната. Тук учениците сами може да избират как да изглеждат курсорите на техните мишки – като анимационни герои, популярни любими предмети, с аксесоари според празничния календар и т.н. Учителската мишка е администраторската и само тя презентира и управлява учебното съдържание. При нужда може да замрази или дори да скрие ученическите курсори при необходимост да се обясни правило, условие, грешка или да призове към повишено внимание в случай на провокация. Работи се с екрани, които са с богати възможности.

Фиг.1 Избор на курсори

Фиг. 2 Статичен екран

Фиг.3 Тестови екран

За нова информация, коментар, размисъл или демонстрация се използва статичен или т. нар. информационен екран. Тук ученическите мишки не са активни и не се визуализират. В часовете по музика той се оказва много удачен за изучаване на песен или изпяването ѝ с определена задача, за слушане на музикално произведение. Ако учителят прецени, може да представи музиката за изпълнение или слушане като клип, учебен филм, караоке. Има възможност за вграждане на видео директно от YouTube. Тези екрани използвам още и като фон на някоя учебна музикална игра, за музикално-творческа дейност, за запознаване с нов музикален инструмент/музикален състав или за представяне на кратка любопитна информация. Статичните екрани са удобни и за визуализиране на музикални термини, както и за затвърдяване и обобщаване на усвоени знания и конкретни музикални умения.

При т. нар. динамични екрани ученическите мишки са активни и всеки един ученик може да се включи действено в работата в клас. Курсорите изглеждат като бързо движещи се пчелички, търсещи и своеобразно „кацащи“ върху верния отговор. Има опция за скриване на курсорите и тогава никой не вижда посочването на отговор от съучениците си. Решават се електронни тестове с възможни 2–10 отговора, като верните отговори може да са повече от 1 и изискват повишено внимание за откриване на всички възможни комбинации. Тестовите отговори могат да са зададени с думи, а за първокласниците или при нужда (примерно за визуално разпознаване на музикален инструмент, оркестър, музикант, елементи на музикалната писменост...) може да се представят и картинно. Възможна е и комбинация от картинен и словесен отговор. При тези тестови въпроси встрани на екрана може да се постави и спомагателна подсещаща илюстрация, текстово съобщение или някакъв указателен символ. След като всички участници са отговорили, се появява знак за „вярно“ върху правилния или комбинацията от правилни отговори.

Друг динамичен екран е въпрос с картинна карта. При него учениците посочват върху картина или снимка до три верни обекта. Много удачен е за часовете по музика. Предлага възможности за разпознаване и посочване на различни музикални изображения – метроритмични схеми, музикални творби, характерни елементи от фолклорни обичаи, от жанровете и присъствието им в делника и празника, елементи на музикалната изразност, познати композитори и т.н. При посочване на съответното изображение върху картата, то се огражда в кръг, след като всички ученици са избрали своя верен отговор.

Въпрос с виртуална клавиатура е също динамичен екран. Тук в полето на всеки ученик се изписва съответно с букви дума, изречение или само отговор „да“ или „не“. Може да се използва и цифров отговор, примерно за отчитане на 2-временна или 3-временна метрична пулсация и мн. други възможности. Този екран интегрира умения и компетентности по български език и литература и математика.

Един от интригуващите динамични екрани е екранът с провлачване, подходящ за групиране на предмети, думи, обекти, дори и за сглобяване на музикален инструмент или картина на принципа на пъзел. С този екран се проверява как учениците съотнасят музикални понятия към съответните им обяснения или подходяща музика, музикални инструменти към тембровата им специфика, композитори към музикалните им творби, предложени определения

към съответния характер на музиката, равномерни и неравномерни пулсации към подходящи примери, нотите от първа октава към съответните им тонови имена и т.н.

Фиг. 4 Екран с карта

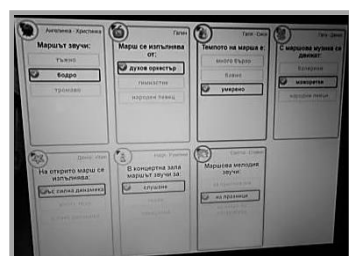

Фиг. 5 Виртуална клавиатура

Фиг. 6 Екран с провлачване

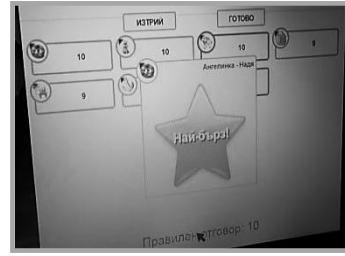
Има и екран с индивидуални въпроси към всеки участник, така че той може да пише само в своето поле и опцията за т. нар. подсказка от приятел е недопустима. Учителят може да заложи богат набор от въпроси по дадена тема – например само с един екран да се проверят знания за символиката на народните обичаи и обредната празничност или за осмисляне съотношенията между нотните стойности, така че след като системата отчете верните отговори, да се коментира и дискутира.

Фиг. 7 Индивидуални въпроси

Фиг. 8 Екран Статистика

Фиг. 9 Награда „Най-бърз“

Любим екран е този за рисуване. В него учениците могат да рисуват или дорисуват, да селектират информация, като я дописват, подчертават, ограждат. А резултатът е искрена радост и емоционално преживяване при общуването с музиката. Според своята творческа инвенция учителят може да намери различни приложения на този екран.

При динамичните екрани се продължава напред след отговор и на последния участник, т.е. на лице е пълна активност. Понеже Envision е обмислен психологически много атрактивно и интересно, учениците участват с голямо желание. Но ако допуснем, че е възможно някое дете да се разсее, съучениците му го подсещат да продължи, защото след посочване на отговор, без значение, верен или грешен, курсорът изчезва. Ако някой курсор остане, това е знак, че детето все още не е дало своя отговор. Във всеки един момент учителят може да покаже процентното съотношение на отговорилите вярно и невярно, а на отделен екран *Статистика* да представи резултатите на всички ученици, като има право да даде допълнителна точка/точки за най-старателните или да отнеме точки (тази опция за санкция е само хипотетична, защото предпоставките за добросъвестно отношение са категорични). Всеки ученик следи своите постижения, съпоставимо с тези на другарите си, като има възможност за партньорство и изява на личните силни страни. Системата награждава най-добрия със специална звезда, върху която е изписано името на детето или екипа победител (много стимулиращ подарък). В условията на дистанционно зададено задание всеки ученик следва своя индивидуален темп. А учителят успешно адресира музикалната информация и провокира интелектуално-емоционален отклик според различните стилове на учене.

Цялата административна част е на български език, което улеснява всеки педагог в създаването на собствен урок според нивото и потребностите на своите ученици. Учителят създава своя собствен урок или редактира готов от богатото вече учебно съдържание от сайта

на фирма Нимеро. Той е създаден за разпространение на продукта в сферата на образованието и подкрепа на българските учители в прилагането му. Едно от изискванията към нас – 30-те апробатори на Envision през първата година бе да подготвим по 12 урока със софтуера. Така бе създадена първоначалната урочна база, която и днес съдържателно е отлично развита и систематизирана.

Първият учител, създал и апробирал в клас учебно съдържание по музика с Envision, съм аз и това за мен е чест. Затова бях поканена от авторите на софтуера да участвам в екипа от 7 учители от страната, изготвили 120 универсални уроци с Envision по ключови теми според учебната програма, за да се ползват от всеки колега, който би се затруднил да разработи модул с програмата, но може да презентира готов урок. Този бе първият голям проект на фирма Нимеро с екип с български учители. Ръководител и рецензент на уроците ни бе доц. д-р Николай Цанев от СУ „Св. Климент Охридски“, а работата с него обогати изключително много учителския ни опит. Всеки урок съдържа електронен модул със софтуер Envision; методическа разработка; работен лист за екипна работа, понеже е препоръчително двама ученици да работят с една мишка, като се редуват. Целта е да се изграждат екипни умения и да се редува балансирано работа с мишки и хартиен носител. На първата национална конференция на Envision септември 2011 г. бяха представени уроците на екипа учители. Поради ограниченото време пред колегията бяха презентирани само три урока от 120-те: един – по математика, един по човекът и природата и един от моите уроци по музика – „Бързина (темпо)“ за 1. клас. Мнението на учителите бе, че особено атрактивно и полезно е използването на софтуера в часовете по музика поради сходството в емоционалната гама и творческия потенциал, активиран от музиката като изкуство и технологията като замисъл и проявление. Участвам и в други проекти на фирма Нимеро. В моите урочни модули винаги присъства музиката. Причината за този подход е, базирайки се на научната статия на доц. д-р Янна Рускова, „в същността на музикалното изкуство – специфична форма на художествена и духовна изява при общуването с музиката, а оттам – неповторимостта на образователния процес в часовете по музика, който е специфично художествено образование и възпитание, отварящо вратите на духовността“ [3, с. 348].

Какво печелят моите ученици в когнитивно-емоционалното си развитие от това, че музиката подава поредни години ръка на тази българска образователна технология? Определено много. Отговорът отново откривам в изказаното от доц. д-р Рускова: „От една страна, емоционално-образното развитие на учениците в началното училище, особено в първи клас, се явява много важен компонент за цялостното му личностно развитие и формиране. От друга, в музикалното образование и възпитание значението на емоциите, чувствата, настроението е огромно, защото природата на музиката е такава – нейно съдържание са именно емоциите, чувствата, настроенията, предизвикани от заобикалящия ни живот. Наличието на развита емоционална сфера е определящо и за познанието на това изкуство. И не само защото това, което радва човек, каквото го интересува, предизвиква радост или униние, вълнува го, повече от всичко характеризира неговата същност, неговия характер, индивидуалност. А защото музиката изразява силно, ярка и образно огромна гама от човешки чувства, емоции, настроения.“ [пак там, с. 348-349]. Развива се комбинативното мислене, концентрацията, качеството и точността на реакциите, уменията за разкриване на причинно-следствени закономерности, ориентацията в обектна среда и фактология, творческият подход към проблематиката. Значимо е израстването в личностно-човешки план. Позитивната атмосфера гради човешки добродетели – уважение, емпатия, организираност, способност за поемане на отговорност, за справяне с проблеми, самоконтрол, опознаване и преоткриване на достойнства в себе си и другите.

За мен като учител е важно детето да идва в училище с очакване на нещо интересно, приятно, за да се почувства специално, обичано, щастливо. Затова никога не лишавам своите

ученици от любимите си учебни часовете по музика. Ако е необходимо, винаги оказвам квалифицирана помощ по други учебни дисциплини. Време намираме, вкл. и извънучебно, щом желанието е налице. А в часовете по изкуства става чудото на истинската „среща“ учител – ученик. Как бих могла да се лиша от нея? Тя ме прави повече учител и повече човек. Затова интегрирам Envision преди всичко с музиката. Защото чрез музикалното изкуство човек се чувства „по-завършен, оптимистичен или открива части от себе си, за които не е подозирал“, както споделя Алън Тери – управител на Центъра за музикална терапия Nordoff-Robbins в Нюйоркския университет [6]. Така моите малки ученици тръгват от подреденото си детство към големия живот. Опознават света не фрагментарно и насила, а естествено, преживяно, творчески – знак, че взаимно си принадлежат.

References:

1. Baeva, M. Uchilishteto - zhelana teritoriya na uchenika. Upravlenie na promyanata – realnosti i perspektivi. Dobri praktiki. Sofiya, 2013.
2. Vasileva, E. Duhovno-nravstvenoto izrastvane na malkiya uchenik. Sofiya, 2009.
3. Ruskova, Y. Uspeshna strategiya za obuchenieto po muzika v uchilishte. SocioBrains, ISSN 2367-5721, ISSUE 34, JUNE 2017, p. 348-352.
http://sociobrains.com/website/w1465/file/repository/348_352_YANNA_RUSKOVA_SUCCESSFUL_STRATEGY_FOR_MUSIC_EDUCATION_IN_SCHOOL.pdf (data na dostap 26.07.2021)
4. Kremlev, Yu. O meste muziki sredi isskustv. Moskva, 1966.
5. Parker, P. J. The Courage to teach, San Francisco : Jossey – Bass Publishers, 1998.
6. В-к Time, 26.04.2018, You Asked: Is Listening to Music Good For Your Health? <https://time.com/5254381/listening-to-music-health-benefits/> (data na dostap 26.07.2021)
7. Envision. Za Nimero. // Firmata, 2009-2013 Nimero OOD.
<http://www.nimero.com/about> (data na dostap 26.07.2021)
8. Envision Play, testove.
<https://editor.nimero.com/> (data na dostap 26.07.2021)